

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

KOHALIKU OMAVALITSUSE RINGMAJANDUSE TEEKAART OTEPÄÄ VALD

Seisuga 31.08.2023

Koostatud projekti tegevuse „Ringmajanduse võimekuse tõstmine kohalikes omavalitsustes” raames.

KESKKONNAAGENTUUR

TAL
TECH

KLIIMAMINISTEERIUM

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Kohaliku omavalitsuse ringmajanduse teekaart

VALD/LINN	OTEPÄÄ VALD
TEEKAARDI KOOSTAJA	Teet Suits
TOIMETAJAD	Kristjan Piirimäe, Viktoria Voronova
KOOSTAMISE PERIOOD	3. mai – 31. aug 2023

Käesolev teekaart on koostatud eesmärgiga näidata omavalitsuse ringmajanduslike tegevuste prioriteete, eelistusi, kitsaskohti, lahendusi, konkreetseid tegevusi ning potentsiaalset koostööd erinevate sidusgruppide või teiste omavalitsustega.

Teekaardis on kaetud järgmised keskkonnaga seotud teemavaldkonnad:

- keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes;
- ringmajanduslane teavitustegevus;
- jäätmemajanduse edendamine;
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine;
- keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes.

Teekaardis on kaetud järgmised äri- ja koostöömudelitega seotud teemad:

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine;
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine;
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel;
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil;
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine.

SISUKORD

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID	4
II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD	5
III KOOSTÖÖ	7
LISA 1. ETTEPANEKUD RIIGILE RINGMAJANDUSE SOODUSTAMISEKS.....	8
LISA 2. ARENGU INDIKAATORID.....	9

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID

OMAVALITSUSE KITSASKOHAD, MIDA VÕIKS LAHENDADA RINGMAJANDUSE ABIL

Allpool on esitatud paar olulisemat probleemi, mida võiks lahendada ringmajanduse abil:

- biolagunevate jäätmete adekvaatse kogumise probleem, mis tuleneb peamiselt kogumiskonteinerite vähesusest;
- pakendikonteinerite vähesus või vananenud tehniline lahendus.

KESKKONNATEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

- keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes - keskkonnahoidlike riigihangete korraldamine on oluline, kuna keskkonnahoidlikkuse kriteeriumid kehtivad juba osade toodete ja teenuste gruppide juures ning tulevikus on paljude hangete juures keskkonnahoidlikkusega arvestamine muutumas kohustuslikuks.
- jäätmemajanduse edendamine - riiete ja tekstiili taaskasutamise soodustamine (riidekonteinerid); ajutiselt vallas viibivate inimeste jäätmete kogumise korraldamine. Pakendijäätmete kogumine ja selle kvaliteet vajab edendamist.
- keskkonnasõbraliku tootmise arendamine - sealhulgas uued lahendused jäätmetest uute vajalikke ja elutähtsate toodete tootmiseks.

II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD

PARIMAD RINGMAJANDUSE PRAKTIKAD, MIDA OMAVALITSUS RAKENDAB

- Potentsiaalsed tööstusalad on analüüsitud ja välja toodud.

KESKKONNAGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

- Elanike teavitamine jäätmete korrektsest sorteerimisest
- Jäätmekonteinerite parem märgistamine
- Sorteerimise mugavuse tõstmine
- Nutikad prügikastid
- Jäätmemajade võrgustiku loomine
- Hangete juures keskendume nendele keskkonnahoidlikele toodetele ja teenustele, kus ei ole olulusringi olulist hinnalisa. Keskkonnahoidlike riigihangete edendamine vastavalt seadusandluse ja nõuete arengule.
- Avalike hoonete ja teehituse rohehanked
- Pikas perspektiivis Rohelise Kontori sertifikaadi taotlemine ja võimalusel keskkonnajalajälje hindamine
- Ehitus- ja lammutusjäätmete müügiplatvorm
- Piirkondlikud jäätmekäitlustehased (sh biogaasi tootmine)
- Jäätmete komposteerimise võimekuse suurendamine
- Toidujagamiskappide olemasolu

ÄRI- JA KOOSTÖÖMUDELITEGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

Kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine

- tööstussümbioos
- bioenergia ressursside ja nende kasutuspotentsiaali kaardistamine
- tegevuskava kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamiseks. Oluline on põllumajandusmaade säilitamine taastuvenergeetika arendamise kõrval, tuginedes ÜP-idele.

Ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine

- olulusringi hindamise rakendus ettevõtetele
- praktiline ringmajanduse ärimudelite juhend ettevõtetele näidete ja käepäraste tööriistadega
- korduskasutuse süsteemi edendamine, võttes arvesse mh varasemate ettevõtmiste ebaõnnestumisi

Koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel

- tööstussümbioosi edendamine
- ringmajandusürituste (temaatilised seminarid, laadad jm) korraldamine
- maakondliku ringmajanduse spetsialisti ametikoha loomine
- ringmajanduskeskused / parandustöökojad / uuskasutuskeskused
- koostöö lähivaldadega: ühine jäätmekava, energia- ja kliimakava, ringmajanduse kompetentsikeskus vms
- maakondlikud koolitused, eksperdid

Ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil

- ringse linna/piirkonna projekt
- töötada välja ringmajanduslike tööstusparkide kontseptsioon. Olulisim on seejuures puidutööstus. Võiks edendada ringset puidutööstust
- reformimata riigimaade kasutuselevõtmine ringmajanduslike projektide edendamiseks
- Valgamaa Agentuuri juurde ringmajanduse valdkonna toe tekitamine

Uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine

- ringmajanduse kohalik või piirkondlik toetusmeede
- KOV või omavalitsusliidu algatatud detailplaneeringud ja projektid spetsiifiliselt ringmajanduslike äripindade loomiseks ja edendamiseks
- maakondlik ja Lõuna-Eesti piirkonna tegevus ettevõtjate toetamisel. Teemaatilised infopäevad jms

III KOOSTÖÖ

RINGMAJANDUSE ALANE MAAKONDLIK KOOSTÖÖ

- Väiksem koostööpiirkond on Valga maakond

RINGMAJANDUSE ALANE RIIGI TASANDI JA RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

- Laiem koostööpiirkond on Lõuna-Eesti
- Piiriülese koostöö tihendamine Lätis paiknevate naabervaldadega

LISA 1. ETTEPANEKUD RIIGILE RINGMAJANDUSE SOODUSTAMISEKS

ETTEPANEKUD RIIGILE, ET OMAVALITSUSE TÖÖ RINGMAJANDUSE ARENDAMISEL OLEKS TÕHUSAM

- Erinevate tulevikku vaatavate ringmajanduse tegevuskavade koostamine ja elluviimine taristu näol;
- tegevuste finantseerimine.

LISA 2. ARENGU INDIKAATORID

1. JÄÄTMEAJANDUSE EDENDAMINE

1.1. Jäätmekava. Millisele lävendile vastab KOV-i kehtiv jäätmekava?

Eeskujulik - jäätmekavas on määratud eesmärgid ja tegevused, kuidas suurendada jäätmete ringlusse võtmist.

1.2. Jäätmehoolduseeskiri. Millisele lävendile vastab kehtiv jäätmehoolduseeskiri?

Eeskujulik - jäätmehoolduseeskirjas on sätestatud, et korraldatud jäätmeveo raames on liigiti kogumine (lisaks segaolmejäätmetele vanapaber, bio- ja suurjäätmed) kõigile jäätmevaldajatele kohustuslik.

1.3. Jäätmevaldaja register. Kas KOV-is on jäätmete tekkest ülevaate saamiseks kasutusel jäätmevaldaja register?

Edasijõudnu - veebipõhine register.

1.4. Koostöö taaskasutusorganisatsioonidega. Kas omavalitsusel on lepingud taaskasutusorganisatsioonidega saavutamaks pakendijäätmete kokku kogumise KOV territooriumilt?

Edasijõudnu - lepingud taaskasutusorganisatsioonidega on uuendatud/sõlmitud viimase viie aasta jooksul.

1.5. Jäätmete edasise käitlemise korraldamine. Kuivõrd KOV panustab jäätmete tekkimise vähendamisse ja vältimisse ning on läbi mõelnud, mis saab kogutud jäätmetest?

Baastase - on kehtestatud nõuded jäätmeveo raames kogutud jäätmete edasiseks käitlemiseks.

1.6. Pakendijäätmete liigiti kogumine. Milline on pakendijäätmete liigiti kogumise võrgustik?

Eeskujulik - on olemas pakendite kohtkogumine.

1.7. Korraldatud jäätmevedu. Kas KOV on taganud toimiva jäätmeveo sõlmides kontsessioonilepingu jäätmekäitlejaga?

Eeskujulik - korraldatud jäätmeveo raames kogutakse vähemalt järgmised jäätmed liigiti: segaolme, paber-, bio-, pakend- ning suurjäätmed.

1.8. Jäätmejaamade lahtiolekuaegade paindlikkus. Kuivõrd jäätmejaamades toimub jäätmete vastuvõtt?

Baastase - vähemalt kolmel päeval nädalas sh ühel puhkepäeval. Kokku vähemalt 24 tundi.

1.9. Jäätmete liigiti vastuvõtt jäätmejaamades. Milliseid jäätmeliike jäätmejaamad liigiti vastu võtavad?

Eeskujulik - on loodud võimalused asjade korduskasutusse suunamiseks (tooted või tootekomponendid, mis ei veel jäätmeteks muutunud). Korduskasutus tähendab, et asja kasutatakse uuesti selle esialgsel otstarbel, seega aitab korduskasutus jäätmeteket vähendada või vältida. Korduskasutussüsteemi näide on mööbli või riiete viimine taaskasutuspooidesse.

1.10. Jäätmekorralduse info kodulehel. Kas elanikud on informeeritud jäätmehooldusteenuste sisust ja teenusepakkujatest?

Edasijõudnu - omavalitsuse veebilehel on leitav informatsioon jäätmeteket vältivate tegevuste kohta.

2. KOHALIKE RESSURSSIDE KESTLIKU KASUTAMISE SOODUSTAMINE

2.1. Taastuenergiaalade planeerimine. Kas omavalitsuse üld- või eriplaneeringus on käsitletud taastuenergiaalasid?

Puudulik.

3. RINGMAJANDUSALANE TEAVITUSTEGEVUS

3.1. Elanikkonna jäätmemajanduse alase teadlikkuse tõstmine. Kas KOV teavitab elanikke ringmajanduse põhimõtetest ja vajalikkusest?

Baastase – pakutakse jäätmehooldusalast nõustamist ja viiakse läbi teavitamist.